

ВИСНОВОК
рецензента,
кандидата філософських наук, доцента
Матусевич Тетяни Володимирівни,
про наукову новизну, теоретичне та практичне
значення результатів дисертації
Шіші Сюй «Активне громадянство в глобалізованому суспільстві:
соціально-філософський аналіз», поданої на здобуття ступеня вищої освіти
доктора філософії
за спеціальністю 033 – Філософія

Дисертація Сюй Шіші присвячена вивченню феномена активного громадянства в глобалізованому суспільстві. Така постановка проблеми є новаторською, адже відкриває напрям для соціально-філософської студії у цій площині, у площині філософської антропології та філософії освіти.

Особливо, як позитивний момент, необхідно відмітити високу методологічну культуру, завдяки якій забезпечується послідовність розробки теоретичних завдань та переходи від проблемних ліній. Слід відзначити, що для досягнення поставлених цілей в роботі був вдало використаний міждисциплінарний комплексний підхід із застосуванням як загальнонаукових, так і конкретно-наукових принципів та методів пізнання, які дозволили проаналізувати літературу з проблеми, а також дослідити низку феноменів в людському бутті, які стосуються предмету дослідження. Застосування діалектичного методу сприяло окресленню шляхів, необхідних для розв'язання протиріч, які відображають еволюційне розкриття феномену активного громадянства в глобалізованому суспільстві. Плідним стало використання аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння, інтерпретації, концептуалізації, що в сукупності забезпечило досягнення поставлених завдань дослідження активного громадянства в добу глобалізації та регіоналізації.

Авторка аналізує основні концептуальні підходи в дослідженнях проблеми активного громадянства в глобалізованому суспільстві не тільки через призму світоглядних питань, а й в міждисциплінарному контексті. До переваг роботи слід віднести систематизацію основних термінів, що використовуються при аналізі активного громадянства, чітке визначення понять, невідхильне

дотримання ключової тези та використання доцільних аргументів. В цілому робота відзначається структурованістю, логічним та послідовним викладом матеріалу, чіткістю висновків.

Актуальність теми дисертації авторка обумовлює відповідністю нагальним потребам сьогодення, пов'язаних з проблемою вибору ефективного соціально-політичного устрою, суспільної етики, моральних правовідносин, суспільних ідеалів, домінуючих цінностей, розвитку соціального капіталу тощо. Ці смислотворчі теми завжди постають у фокусі духовних потреб людства, пов'язаних з соціально-історичними змінами, в яких перебуває сучасна людина.

Успішне вирішення поставлених здобувачкою наукових завдань було реалізовано шляхом рефлексії та аналізу соціально-філософського виміру феномену активного громадянства та соціальної обумовленості людської ідентичності, що дало можливість визначити активне громадянство як тип відносин між людиною і державою за якого індивід має визнані громадянські, політичні і соціальні права та використовує їх для участі в політичному житті та розбудові держави.

Концептуальною новизною в даному дослідженні є обґрунтування двох векторів трансформації активного громадянства в епоху глобалізації: інтеріоризаційного, спрямованого на внутрішні потреби людини і екстеріоризаційного, спрямованого на зовнішній світ. Новаторським є також виділення в структурі активного громадянства трьох рівнів: мікрорівень (індивідуальні домогосподарства та «низові» ініціативи); мезорівень (горизонтальні та вертикальні відносини між групами активних громадян); макрорівень (інституційне та політичне середовище, яке служить середовищем для активного громадянства).

Слід відмітити представлену Сюй Шіші характеристику структури соціокультурних детермінант активного громадянства у XXI столітті, що має чотири основні складові: політичні традиції, соціальна стратифікація, цінності, які домінують у суспільстві, практики імплементації.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні положення, висновки та методологічні напрацювання, отримані в

процесі дослідження, можуть бути використані у сферах соціальної філософії, політології, педагогіки, для створення та викладання спецкурсів. Матеріали дослідження можуть бути використані для поглиблення розуміння феномену активного громадянства в глобалізованому суспільстві.

Обґрунтованість і достовірність основних положень і висновків дисертації забезпечено критичним аналізом достатньої кількості використаних джерел, коректним застосуванням методів і прийомів аналізу, за допомогою яких опрацьовано належний обсяг фактичного матеріалу. Авторка залучила для дослідження значну кількість англомовної сучасної літератури.

Дисертація Сюй Шіші є самостійною, оригінальною, цілісною, системною, завершеною науковою роботою, яка містить концептуально обґрунтовані положення для розв'язання важливої та актуальної проблеми соціально-філософського осмислення феномену активного громадянства в глобалізованому суспільстві. У цьому дисертаційному дослідженні авторка сформулювала оригінальний алгоритм науково-пошукової роботи, а також мету і низку завдань, виконання яких забезпечило її реалізацію.

Дисертація Сюй Шіші на тему: «Активне громадянство в глобалізованому суспільстві: соціально-філософський аналіз» є цілісним завершеним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваних проблем, аргументованістю висновків та практичним значенням відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

кандидат філософських наук,
доцент кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти
Українського державного університету
Імені Михайла Драгоманова

Т.В. Матусевич
ІНЖО: зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
Підпис
08 » 06 20 23 р.